

viszonya meglehetősen kérdéses, ugyanis a késő rézkori objektumokból kapott három AMS eredmény közül kettő egyértelműen a későbbi temetkezéssel korrelál, viszont egy dátum gyakorlatilag az alaptemetkezés korával azonos.

A halom központjától D-re kb. 7 m-re, a felső feltöltési rétegben előkerült egy, a kerámialeleteinek köszönhetően jól keltezhető, Árpád-kori tűzhely (13. objektum). A központi sírtól DNy-ra, kb. 6 m-re viszont egy teljesen ép, de állatcsonton kívül keltező tárgyi anyagot nem tartalmazó vörösre égett búbos kemence (7. objektum) került feltárássra, mely talán szintén az Árpád-korra tehető. *(Az illusztrációt lásd a 47. oldalon!)*

A sírból előkerült őskori kerámia, az embercsontok AMS dátumai, valamint a jellegzetes rítuselemek (a sírgödör alakja, tájolása, fedése; a kurgán maga) egyértelműen a Jamnaja-kultúra egyik temetkezését jelzi, mely fölé emelt halomba újra beletemetkeztek a kora bronzkor elején, majd a későbbi időszakokban is használták az így kialakult kurgánt.

A kutatáshoz a gépi munkát a Nóra 97 Kft. biztosította. A dokumentáláshoz szükséges ortofotókat Rák Rezső (Archeodata 1998 Bt.) készítette; a terepi rajzolást Papp Enikő (Déri Múzeum) végezte; a geodéziát és a rajzi feldolgozást Papp Zoltán (Archeodata 1998 Bt.) és Czákó Viktória (Déri Múzeum) végezte. Segítségüket, munkájukat ezúton is köszönjük!

DANI JÁNOS – KULCSÁR GABRIELLA – WŁODARCZAK, PIOTR – HEYD, VOLKER – ZITNAN, ANDREJ – PEŠKA, JAROSLAV – MÁRKUS GÁBOR

82. Hajdúszoboszló, Nyugati legelő (KÖH 85463)

(Hajdú-Bihar megye) U, I

Hajdúszoboszló külterületén, a 034569 hrsz.-ú ingatlanon régészeti próbafeltárást végeztünk a létesítendő szabadidős, fedett főző- és pihenőhely területén, mely a várostól Ny-ra, a Nádudvarra menő műúttól D-re, az egykori agyaggyerő helyén található.

A tűzvíztározó területén húzott szondában 2 objektum feltárását regisztráltuk, a másik szondából – a tervezett pihenőhely területén – régészeti lelet, jelenség vagy objektum nem került elő. A gyepezés eltávolítását követően 40–50 cm vastag, barnásszürke, homokos humusztakarót figyeltünk meg, amely alatt sárga, kemény agyagréteg (altalaj) mutatkozott.

Az 1/1-es objektum egy K–Ny-i irányú árok 2 m hosszú szakasza volt, melyből egy obszidiánpenge töredéke, valamint egy, a neolitikumra keltezhető edény rossz állapotú töredékei kerültek elő. A 2/2-es objektum egy leletanyag nélküli, sekély, kerek gödör volt.

Munkatársak: Csörgő József és Volosinovszky György régésztechnikusok.

HULLÁM DÉNES

83. Hatvan belterület (Heves megye) Á, Kö?, Kk, Kú, Tő?, Ú, I

Bástya u. (KÖH 49764): A Bástya utcai parkoló (10. számtól É-ra fekvő területen) kialakításához kapcsolódóan 2013. november 26. – december 20. között végzett régészeti megfigyelés során a csapadékvíz csatorna tervezett nyomvonalában falmaradványok kerültek elő. A vizsgált terület Hatvan belvárosának szélén, a jelenlegi (kanalizált) Zagyva vonalától 90–130 m-re K-re található, mintegy 117 m tengerszint feletti magasságban. A parkoló a középkori Hatvan területére, illetve a török kori vár

helyének ÉNy-i sarkára esik.

2013. december 4-én a munkagép egy mészhabarcsos terméskőfal maradványát sértette meg. A falmaradvány irányának tisztázására kisebb mérvű gépi, majd kézi rábontást végeztünk (K- szelvény). 2013. december 11-én a munkagép beleütöközött a fal folytatásába. A falmaradvány irányának tisztázására kisebb mérvű kézi rábontást végeztünk (Ny-i szelvény). A falmaradványokat dokumentáltuk, a csatorna új, elkerülő nyomvonalon valósult meg.

A K-i és Ny-i szelvényekben feltárt 4,5 illetve 2 m hosszú, 1,5 m vastag, mészhabarcsos falak egyetlen nagy méretű, 10 m-nél hosszabb épület részét képezhették. A fal alapozási szintje, textúrája, kötőanyaga alapján középkori vagy török kori. A falat sok helyütt az alapozási szintig visszabontották, de egyes szakaszokon az alapozástól 150–180 cm magasan is megmaradt (a Ny-i szelvényben csupán 20–30 cm-re a jelenlegi terepszinttől). A K-i szelvényben sikerült megtalálni az alapozáshoz levert cölöpsort, amihez a (külső) falsíkot hozzárakították – a falon több cölöpnél megfigyelhető a cölöpök lenyomata. Az egyik cölöp megőrződött, ezt dokumentálás után kiemeltük; mintegy 90 cm-rel mélyedt a feltehető alsó kősor alá. A falhoz futó rétegeket a későbbi bolygatások elpusztították. Az épület értelmezéséhez kevés adat áll a rendelkezésünkre; éppúgy felvethető, hogy a hatvani vár É-i kaputornyának vagy a hatvani vár Ny-i felében a 16. századi stockholmi alaprajzon és a Houfnagel-metszeten megfigyelhető nagy méretű belső toronynak vagy egy nagyobb (lakó)háznak a része.

A feltárást tanúsága szerint a kutatott terület ugyan jelentős mértékben feltöltött, és sok helyütt nagy mélységben bolygatott, de a falmaradványok előkerülési mélysége (20–30 cm) alapján mégis jelentős középkori, illetve török kori építmények magasan megmaradt falaival lehet itt számolni. A terület régészeti védettsége indokolt. A parkoló környezetében végzett jövőbeni földmunkák is fokozott elővigyázatosságot igényelnek.

Munkatársak: Bilicz Enikő, Bíró László, Rácz Kristóf.

Hatvani utca (KÖH 48872): A Hatvani Lajos Múzeum (Kossuth tér 12.) bővítése során két új szárny épül a jelenlegi épülethez kapcsolódóan, arra merőlegesen, a telekhatárok mellett, egyenként 9,60×7,8 m alapterületen 1,5 m mély alapozással. Mivel a terület a középkori mezőváros és azt az övező török kori palánk területére esik, a régészeti érintettség mértékének megállapításához 2013. október 9. – november 11. között próbaásatást végeztünk. Ennek során a két új épületszárny területén összesen 6 kutatóárokban, mintegy 48 m² területen szondáztuk a lelőhelyet. A múzeum a Kossuth tér D-i sarkának DNy-i oldalán, a török kori város peremén helyezkedik el. A közel négyzet alaprajzú telket ÉK-ról a Kossuth tér, ÉNy és DK felől a szomszédos telkek, DNy-ról egy modern lakótelep határolja. A régi múzeumépület a telek Kossuth tér felőli szélén, azzal párhuzamosan húzódik, 33,8×13,70 m alapterületen. Az udvaron az épülethez tapadó, arra merőleges melléképületek álltak, amelyek felmenő részeit az ásás kezdete előtt elbontották. (A sekély alapokat a próbaásatás során munkagéppel szedtük föl a kutatóárok területén.)

Az I–III. kutatóárokban, az építendő ÉNy-i épületszárny helyén, 1,5 m mélységig nagy kiterjedésű újkori és modern bolygatások mutatkoztak. A IV–VI. kutatóárokban, az építendő ÉK-i épületszárny helyén, 120 cm mélyen téglás-köves törmelékanyag mutatkozott.